

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Özgürlüğünden mahrum bırakılmasıyla cezalandıran çocukların; aileleri ile görüşmede mekân ve zaman sınırlılığı, örgün eğitimden uzaklaşma, yedikleri yemeklerin nitelik ve niceliği, doktora erişim ve tedavi kısıtlılığı, sağlıklı beslenme gibi en temel hakları gasp edilmektedir. Tüm bu hak ihlalleri ile birlikte, çocuk hapisanelerinde, intihar ve ölüm vakalarında artış gözlemlenmektedir. Bu çerçevede; özellikle tutukluluk yerlerinde ve genel olarak intihar ve ölüm vakaları ile tüm hak ihlalleri hakkında detaylı araştırma yürütülmesi ve gerekli önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Prof. Dr. Mahmut TOĞRUL

Gaziantep Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi madde 37/b ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun 4. Maddesi ile "Çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulacağını" taahhüt etmektedir. Fakat verilere göre; cezaevlerinde bulunan çocukların %70'i tutuklu bulunmakta ve 6 ay ile 2 yıl arasında değişen sürelerde tutukluluk halleri peşin cezaya dönüştürülmektedir. Öte yandan, Türkiye, resmi yasaları ve imzaladığı uluslararası sözleşmeler gereğince, çocukların yaşam hakkını korumak ile yükümlüdür. Ancak, 2009 yılından bugüne dek hapisanelerde 14 çocuk yaşamını yitirmiştir. 2016 Eylül- 2017 Ocak

tarihleri arasında basına yansıdığı kadarıyla 4'ü kendi buldukları odayı ateşe vererek, en az 6 çocuk intihar girişiminde bulunmuş, 4 çocuk yaşamını yitirmiştir.

Şırnak T Tipi Hapishanesi'nde 27 Eylül 2016 tarihinde tutuklu çocuklar Seyit Rıza Şaran(16) ve Cigerhun Akdeniz(17) buldukları odayı ateşe vermiş ve yaşamını yitirmiştir. Çocukların uyuz oldukları, tedavi edilmedikleri ve hapishane koşullarını protesto etmek için yangın çıkarttıklarına ilişkin ifadeler bulunmaktadır. Aynı zamanda İnsan Hakları Derneği'nin yangından sonra çocuk/yetişkin mahpuslarla yaptıkları görüşmeler ve girişimlerinden oluşan raporuna da yansıdığı üzere, yaşamını yitiren Seyit Rıza ile tanışan bir tutuklu çocuk, Seyit Rıza'nın babasının bulunduğu Urfa Hapishanesi'ne sevk edilebilmek için yangın çıkarttığını ifade etmiştir. Yangına ilişkin açılan soruşturmada gizlilik kararı verilmiştir.

Adana E Tipi Hapishanesi'nde 18.01.2017 tarihinde yangın çıkmış, Muhammet Erdoğan ve Ferhat Kaya isimli çocuk mahpuslar yaşamını yitirmiştir. Adana E Tipi Hapishanesi'nde 2016 yılında çocuklara karşı işkence ve kötü muamele uygulanmış, Adli Tıp Kurumu'nun raporlarında şiddetin doğrulanmasına rağmen açılan soruşturma "yeterli delil olmadığı" gerekçesiyle kapatılmıştı. Adana E Tipi Hapishanesi'nde yaşanan şiddet, yangın çıkmadan 1 ay önce tahliye olan bir çocuğun ifadelerine de yansımıştır. Yangın çıkan koğuştaki çocuklara ilişkin ne tür destek mekanizmalarının kurulduğuna ilişkin bilgilendirme yapılmamış, yaralı çocuklar başka bir hapishaneye dahi sevk edilmemiş, Adana Barosu avukatlarının travmatik olabileceğine ilişkin uyarılarına rağmen çocuklar tekrar Adana E Tipi Hapishanesi'ne sevk edilmişlerdir. Çıkan yangına ilişkin açılan soruşturmada gizlilik kararı verilmiştir.

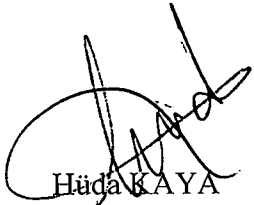
Maltepe Çocuk Hapishanesi'nde tutuklu çocuk K.T.'nin avukatı Hüseyin Boğatekin 06.12.2016 tarihinde yaptığı açıklamada, K.T. isimli çocuk mahpusun kendisine Şakran ve Sincan çocuk hapishanelerinde şiddete uğradığını, bu yüzden intihar etmeyi düşündüğünü ve bileğindeki yara izini gösterdiğini aktarmıştır. Ayrıca 1 ay öncesinde hapishaneye girili 2 saat olan bir çocuğun daha intihar girişiminde bulunduğunu aktarmıştır.

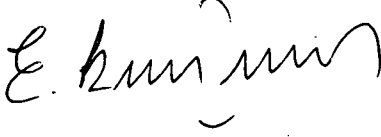
Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesi, 2012 yılında yayınlanan Gözlem Raporu'nda Türkiye'ye "**özellikle tutukluluk yerlerinde ve genel olarak intihar ve öldürme vakalarında detaylı araştırma yürütülmesi**" ne ilişkin tavsiyede bulunmuştur. Hapishanelerdeki intihar girişimlerinin ve intiharların sonucunda ölümlerin varlığını sürdürmesi, BM Çocuk Hakları Komitesi'nin tavsiyelerinin dikkate alınmadığını, detaylı araştırmalar yapılıyorsa dahi bunların kamuoyuna açık, şeffaflıktan uzak bir şekilde gizlilik kararlarıyla yapıldığını, nitelikli ve önleyici politikaların yürütülmediğini göstermektedir. Bu çerçevede, çocuk hapishanelerinde, çocuk tutuklu ve hükümlülerin maruz kaldığı işkence,

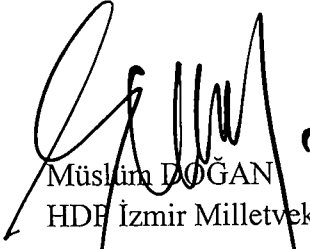
intihar ve ölüm vakaları, kötü muamelenin tüm boyutlarıyla araştırılması mağduriyetlerin giderilmesi amacıyla Meclis Araştırma açılması büyük önem arz etmektedir.

Filiz KERESTECIOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKCÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslim DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

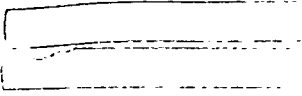

Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

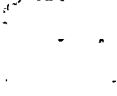

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

Aycan IRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Ferhat ENÇÜ
HDP Şırnak Milletvekili

İbrahim AVHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedi ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili